

vidit lucem magnam : habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis.

3. Multiplicasti gentem, & non magnificasti lætitiā. Lætabuntur coram te, sicut qui lætantur in messe, sicut exultant victores captā prædā, quando dividunt spolia.

4. Iugum enim oneris eius, & virgam humeri eius, & sceptrum exactoris eius

* Iud. 7.
12. & 23.
superasti * sicut in die Madian.

5. Quia omnis violenta prædatio cum tumultu, & vestimentum mistum sanguine, erit in combustionem, & cibis ignis.

6. PARVULUS ENIM NATUS est nobis, & filius datus est nobis, & factus est principatus super humerum eius : & vocabitur nomen eius, Admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis.

7. Multiplicabitur eius imperium, & pacis non erit finis : super solum David, & super regnum eius sedebit : ut confirmet illud, & corroboret in iudicio & iustitia, amodo & usque in sempiternum : zelus Domini exercituum faciet hoc.

8. Verbum misit Dominus in Iacob, & cecidit in Israël.

9. Et sciet omnis populus Ephraim, & habitantes Samariam in superbia & magnitudine cordis dicentes:

10. Læteres ceciderunt, sed quadris lapidibus ædificabimus : sycomoros succiderunt, sed cedros immutabimus.

* 4. Reg.
16. 9.
11. Et elevabit Dominus hostes * Rafin super eum, & inimicos eius in tumultum vertet:

12. Syriam ab Oriente, & Philistinim ab Occidente * : & devorabunt Israël toto ore. In omnibus his non est averfus furor eius, sed adhuc manus eius extenta:

* Operam dantes Assyro.

13. & populus non est reversus ad percutientem se, & Dominum exercituum non inquisierunt.

14. Et disperdet Dominus ab Israël caput & caudam, incurvantem & refrenantem die una.

15. Longævus & honorabilis, ipse est caput : & propheta docens mendacium, ipse est cauda.

16. Et erunt, qui beatificant populum istum, seducentes : & qui beatificantur, præcipitati.

17. propter hoc super adolescentulis eius non lætabitur Dominus : & pupillorum eius, & viduarum non miserebitur : quia omnis hypocrita est & nequam, & universum os locutum est stultitiam. In

omnibus his non est averfus furor eius, sed adhuc manus eius extenta.

18. Succensa est enim quasi ignis impietas, veprem & spinam vorabit : & succendetur in densitate saltus, & convolvetur superbia fumi.

19. In ira Domini exercituum conturbata est terra, & erit populus quasi esca ignis : vir fratri suo non parceret.

20. Et declinabit ad dexteram, & esturiet : & comedet ad sinistram, & non saturabitur : unusquisque carnem brachij sui vorabit : Manassen Ephraim, & Ephraim Manassen, simul ipsi contra Iudam.

21. In omnibus his non est averfus furor eius, sed adhuc manus eius extenta.

CAPUT X.

Va condentibus leges iniquas in oppressionem pauperum & viduarum : regem Assur virgam furoris Domini prædicat ob suam superbiam & cordis arrogantiam humiliandum : consolatur Israël ne timeat ab Assur, reliquias ipsius ad Deum converrendas prædicans.

1. **V**A qui condunt leges iniquas : & scribentes, iniustitiam scriperunt:

2. ut opprimerent in iudicio pauperes, & vim facerent causæ humilium populi mei : ut essent viduæ præda eorum, & pupillos diriperent.

3. Quid facietis in die visitationis, & calamitatis de longè venientis ? ad cuius confugietis auxilium ? & ubi derelinetis gloriam vestram,

4. ne incurvemini sub vinculo, & cum interfectis cadatis ? Super omnibus his non est averfus furor eius, sed adhuc manus eius extenta.

5. Væ Assur, * virga furoris mei & baculus ipse est, in manu eorum indignatio mea.

6. Ad gentem fallacem mittam eum, & contra populum furoris mei mandabo illi, ut auferat spolia, & diripiat prædam, & ponat illum in conculcationem quasi lutum platearum.

7. Ipse autem non sic arbitrabitur, & cor eius non ita existimabit : sed ad conterendum erit cor eius, & ad internecionem gentium non paucarum.

8. Dicit enim:

9. Numquid non principes mei simul reges sunt ? numquid non ut Charcamis,

* i. Sennacheribo Assyrio.

fic

sic Calano : & ut Arphad, sic Emath ? numquid non ut Damascus, sic Samaria ?

10. Quomodo invenit manus mea regna idoli, sic & simulachra eorum de Ierusalem, & de Samaria.

11. Numquid non sicut feci Samariæ & idolis eius, sic faciam Ierusalem & simulachris eius ?

12. Et erit : cum impleverit Dominus cuncta opera sua in monte Sion, & in Ierusalem, visitabo super fructum magnifici cordis regis * Assur, & super gloriam altitudinis oculorum eius.

* 4. Reg.
19. 35.
Inf. 37. 36.

13. Dixit enim : In fortitudine manû meæ feci, & in sapientia mea intellexi : & abstuli terminos populorum, & principes eorum deprædatus sum, & detraxi quasi potens in sublimi residentes.

14. Et invenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorum : & sicut colliguntur ova, quæ derelicta sunt, sic universam terram ego congregavi : & non fuit qui moveret pennam, & aperiret os, & ganniret.

15. Numquid gloriabitur securis contra eum, qui secat in ea ? aut exaltabitur serra contra eum, à quo trahitur ? quomodo si elevetur virga contra elevantem se, & exaltetur baculus, qui utique lignum est.

16. Propter hoc mittet dominator Dominus exercituum in pinguibus eius tenuitatem : & subtus gloriam eius succensa ardebit quasi combustio ignis.

17. Et erit lumen Israël in igne, & Sanctus eius in flamma : & succendetur, & devorabitur spina eius, & vepres in die una.

18. Et gloria saltus eius, & carmeli eius ab anima usque ad carnem consumetur, & erit terrore profugus.

19. Et reliquæ ligni saltus eius præ paucitate numerabuntur, & puer scribet eos.

20. Et erit in die illa : non adjiciet residuum Israël, & hi, qui fugerint de domo Iacob, inniti super eo, qui percutit eos : sed innitetur super Dominum sanctum Israël in veritate.

21. Reliquæ convertentur, reliquæ, inquam, Iacob ad Deum fortem.

* Infr. 11. 11.
Rom. 9. 27.
22. * Si enim fuerit populus tuus Israël quasi arena maris, reliquæ convertentur ex eo, consummatio abbreviata inundabit iustitiam.

* Septuaginta & ex iis Apok. verbum abbreviatum.
23. Consummationem enim & abbreviationem * Dominus Deus exercituum faciet in medio omnis terræ.

24. Propter hoc, hæc dicit Dominus

Deus exercituum : Noli timere populus meus habitator Sion, ab Assur : in virga percutiet te, & baculum suum levabit super te in via Ægypti.

25. Adhuc enim paululum modicumque & consummabitur indignatio & furor meus super scelus eorum.

26. * Et fuscitabit super eum Dominus exercituum flagellum * iuxta plagam Madian in Petra Oreb, & virgam suam super mare, & levabit eam in via Ægypti.

27. Et erit in die illa : Auferetur onus eius de humero tuo, & iugum eius de collo tuo, & computrescet iugum à facie olei.

28. * Veniet in Aiath, transibit in Magon : apud Machmas commendabit vasa sua.

29. Transferunt cursim Gaba sedes nostra : obstupuit Rama, Gabaath Saülis fugit.

30. Hinni voce tua filia Gallim, attende Laifa, pauperula Anathoth.

31. Migravit Medemena : habitatores Gabim confortamini.

32. Adhuc dies est, ut in Nobe stetur : agitabit manum suam super montem filæ Sion, collem Ierusalem.

33. Ecce dominator Dominus exercituum confringet lagunculam in terrore, & excelsi staturâ succidentur, & sublimes humiliabuntur.

34. Et subvertentur condensæ saltus ferro : & Libanus cum excelsis cadet.

CAPUT XI.

Vaticinium de Christi natiuitate, iudicio, exaltatione, conversione populorum & gentium ad Christum, & gloria sepulchri ipsius : item de conversione reliquiarum Israël ad Deum, ac fide gentium.

1. **E**T egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet.

2. Et requiescet super eum spiritus Domini : spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis,

3. & replebit eum spiritus timoris Domini : non secundum visionem oculorum iudicabit, neque secundum auditum aurium arguet:

4. sed iudicabit in iustitia pauperes, & arguet in æquitate pro mansuetis terræ : & percutiet terram virgâ oris sui, & spiritu labiorum suorum interficiet impium.

Mmm 3 5. Et

* Infr. 37. 36.
* Ind. 7. 25.

* Iter Sennacherib describit.

Act. 13. 23.
Infr. 53. 2.
FER. 6.
Q U A T.
T E M P.
ADVENT.

* 2. Theff. 2. 3.

5. Et erit iustitia cingulum lumborum eius : & fides cinctorum renum eius.
* Infr. 65. 25. 6. * Habitabit lupus cum agno : & pardus cum hædo accubabit : vitulus & leo, & ovis simul morabuntur, & puer parvulus minabit eos.
7. Vitulus, & ursus pascuntur : simul requiescent catuli eorum : & leo quasi bos comedet paleas.
8. Et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis : & in caverna reguli, qui ablactatus fuerit, manum suam mittet.
9. Non nocebunt, & non occident in universo monte sancto meo : quia repleta est terra scientiâ Domini, sicut aquæ maris operientes.

* Rom. 15. 12. 10. * In die illa radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, & erit sepulchrum eius gloriosum.

11. Et erit in die illa : Adjiciet Dominus secundò manum suam ad possidendum residuum populi sui, quod relinquetur ab Assyriis, & ab Ægypto, & à Phetis, & ab Æthiopia, & ab Ælam, & à Sennaar, & ab Emath, & ab insulis maris.

12. Et levabit signum in nationes, & congregabit profugos Israël, & dispersos Iuda colliget à quatuor plagis terræ.

13. Et auferetur zelus Ephraim, & hostes Iuda peribunt : Ephraim non amulabitur Iudam, & Iudas non pugnabit contra Ephraim.

* Vid. 4. Reg. 18. 3. 14. Et volabunt in humeros Philisthiim per mare, simul prædabuntur filios Orientis : Idumæa & Moab præceptum manus eorum, & filii Ammon obedientes erunt.

15. Et desolabit Dominus linguam maris Ægypti, & levabit manum suam super flumen in fortitudine spiritûs sui : & percutiet eum in septem rivis, ita ut transeant per eum calceati.

16. Et erit via residuo populo meo, qui relinquetur ab Assyriis : sicut fuit Israël in die illa, qua ascendit de Terra Ægypti.

CAPUT XII.

Canticum laudis & gratiarum actionis pro liberatione & beneficiis Christi salvatoris.

1. ET dices in die illa : Confitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi : conversus est furor tuus, & consolatus es me.

* Exod. 15. 2. Psal. 117. 14. 2. Ecce Deus salvator meus, fiduciam agam, & non timebo : quia fortitudo

mea, & laus mea Dominus, & factus est mihi in salutem.

3. Haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris.

4. & dicetis in die illa : Confitemini Domino, & invocare nomen eius : notas facite in populis ad inventiones eius : mementote quoniam excelsum est nomen eius.

5. Cantate Domino quoniam magnificè fecit : annunciate hoc in universa terra.

6. Exulta, & lauda habitatio Sion : quia magnus in medio tui sanctus Israël.

CAPUT XIII.

Ingens ac truculenta Babyloniorum vastatio à Medis.

1. **O** Nus * Babylonis, quod vidit Isaias filius Amos.

2. Super montem caliginosum levate signum, exaltate vocem, levate manum, & ingrediantur portas duces.

3. Ego mandavi sanctificatis meis, & vocavi fortes meos in ira mea, exultantes in gloria mea.

4. Vox multitudinis in montibus, quasi populorum frequentium : vox sonitus regum, & gentium congregatarum : Dominus exercituum præcepit militiæ belli,

5. venientibus de terra procul, à summitate cæli : Dominus, & vasa furoris eius, ut disperdat omnem terram.

6. Ululate, quia prope est dies Domini : quasi vastitas à Domino veniet.

7. Propter hoc, omnes manus dissolvuntur, & omne cor hominis contabescet,

8. & conteretur. Tortiones & dolores tenebunt, quasi parturiens, dolebunt : unusquisque ad proximum suum stupebit, facies combustæ vultus eorum.

9. Ecce dies Domini veniet, crudelis, & indignationis plenus, & ira, furorisque ad ponendam terram in solitudinem, & peccatores eius conterendos de ea.

10. * Quoniam stellæ cæli, & splendor earum non expandent lumen suum : obtenebratus est sol in ortu suo, & luna non splendet in lumine suo.

11. Et visitabo super orbis mala, & contra impios iniquitatem eorum, & quiescere faciam superbiam infidelium, & arrogantiam fortium humiliabo.

12. Pretiosior erit vir auro, & homo mundo obrizo.

13. Super hoc cælum turbabo : & movebitur terra de loco suo propter indignationem

* i. Triste varicinum. Hic Deus quasi clasi-cum canit, eoque Darium & Cyrum cum Medis & Persis ad excindendam Babylonem evocavit, quos ideo sanctificatos suos nominat : i. à se designatos, & quasi consecratos, ad victimam Dei complendam. † Darij Medi, & Ciri Persæ.

* Ezech. 32. 7. Joel. 2. 10. & 3. 15. Matth. 24. 29. Marc. 13. 24. Luc. 21. 25. * Medi, nullo pretio induci poterunt ut viris parcant. Infr. v. 17.

tionem Domini exercituum, & propter diem iræ furoris eius.

14. Et erit quasi damula fugiens, & quasi ovis : & non erit qui congreget : unusquisque ad populum suum convertetur, & singuli ad terram suam fugient.

15. Omnis, qui inventus fuerit, occidetur : & omnis, qui supervenerit, cadet in gladio.

* Ps. 136. 9. 16. * Infantes eorum allidentur in oculis eorum : diripientur domus eorum, & uxores eorum violabuntur.

17. Ecce ego fuscitabo super eos Medos, qui argentum non quarant, nec aurum velint :

18. sed sagittis parvulos interficient, & lactantibus uteris non miserebuntur, & super filios non parcat oculus eorum.

19. Et erit Babylon illa gloriosa in regnis, inclyta superbia Chaldæorum : sicut subvertit Dominus Sodomam & Gomorrhæam.

20. Non habitabitur usque in finem, & non fundabitur usque ad generationem & generationem : nec ponet ibi tentoria Arabs, nec pastores requiescent ibi.

21. Sed requiescent ibi bestiæ, & replentur domus eorum draconibus : & habitabunt ibi struthiones, & pilosi saltabunt ibi :

22. & respondebunt ibi ululæ in ædibus eius, & sirenes in delubris voluptatis.

CAPUT XIV.

Vaticinium de Iudaorum consolatione & à Babylonica captivitate liberatione, Babyloniorumque contritione : quorum ingens superbia, amplitudo dominij & crudelitas explicantur, unâ cum punitione Philistinorum, & ceterorum qui ob calamitatem Iudaorum lætati sunt.

1. **P** Rope est ut veniat tempus eius, & dies eius non elongabuntur. Miserebitur enim Dominus Iacob, & eriget adhuc de Israël, & requiescere eos faciet super humum suam : adiungetur advena ad eos, & adhærebit domui Iacob.

2. Et tenebunt eos populi, & adducent eos in locum suum : & possidebit eos domus Israël super terram Domini in servos & ancillas : & erunt capientes eos, qui se ceperant, & subjicient exactores suos.

3. Et erit in die illa : cum requiem dederit tibi Deus à labore tuo, & à concussione tua, & à servitute dura, quam ante servisti :

4. fumes parabolam istam contra regem Babylonis, & dices : Quomodo cessavit exactor, quievit tributum ?

5. Contrivit Dominus baculum impiorum, virgam dominantium,

6. cædentem populos in indignatione, plaga insanabili, subjicientem in furore gentes, persequentem crudeliter.

7. Conquievit & siluit omnis terra, gavisus est & exultavit :

8. abietes quoque lætæ sunt super te, & cedri Libani : ex quo dormisti, non ascendet qui succidat nos.

9. Infernus subter conturbatus est in occursum adventus tui, suscitavit tibi gigantes. Omnes principes terræ surrexerunt de solis suis, omnes principes nationum.

10. Universi respondebunt, & dicent tibi : Et tu vulneratus es sicut & nos, nostri similis effectus es.

11. Detracta est ad inferos superbia tua, concidit cadaver tuum : subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes.

12. Quomodo cecidisti de cælo lucifer, qui manè oriebaris ? corruisti in terram, qui vulnerabas gentes ?

13. qui dicebas in corde tuo : In cælum conscendam, super astra Dei exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis.

14. Ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.

15. Verumtamen ad infernum detrahæris in profundum lacus :

16. qui te viderint, ad te inclinabuntur, teque prospicient : Numquid iste est vir, qui conturbavit terram, qui concussit regna,

17. qui posuit orbem desertum, & urbes eius destruxit, vicinis eius non aperuit carcerem ?

18. Omnes reges gentium universi dormierunt in gloria, vir in domo sua.

19. Tu autem proiectus es de sepulchro tuo, quasi stirps inutilis pollutus, & obvolutus cum his, qui interfecti sunt gladio, & descenderunt ad fundamenta lacus, quasi cadaver putridum.

20. Non habebis consortium, neque eum eis in sepultura : tu enim terram tuam disperdidisti, tu populum tuum occidisti : non vocabitur in æternum semen pessimorum.

21. Præparate filios eius occisioni in iniquitate patrum suorum : non consurgent, nec